

Сталінські КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 31 (827)

Субота, 29 жовтня 1955 р.

Ціна 20 коп.

РОЗВИВАТИ МІЧУРІНСЬКІ ІДЕЇ

Наша країна широко відзначає знаменну дату в історії розвитку вітчизняної науки — 100-річчя з дня народження великого радянського вченого — природознавця Івана Володимировича Мічуріна.

Новий етап розвитку радянської біологічної науки, нові принципи і методи творчого керування рослинами, тваринами зв'язані з іменем великого перетворювача природи.

Бойовий мислитель-матеріаліст, пристрасний шукач нового, вогонь косності і відсталості, непримиренний борець за наукову правду, умілий експериментатор, що проник в тайни рослинного організму, вчений-патріот, який віддав все своє життя служінню народу — таким був І. В. Мічурін.

Діяльність Мічуріна досягла надзвичайного розквіту після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Великий Ленін, Комуністична партія і Радянський уряд зробили все, щоб праці І. В. Мічуріна стали надбанням радянського народу, надбанням світової біологічної науки.

Мічурінське вчення збагатило всі галузі біологічної і сільськогосподарської наук, знайшло широке застосування в практиці соціалістичного сільського господарства.

Ідеї І. В. Мічуріна, його принципи і методи цілеспрямованого перетворення природи рослинних і тваринних організмів також знайшли своїх гарячих послідовників і продовжувачів в країнах народної демократії, мічурінські товариства і гуртки виникають в різних місцях земної кулі.

Наукова правильність, дійовість мічурінського вчення підтверджена блискучими успіхами в справі вирощення нових сортів і форм рослин, одержанням високих і сталих врожаїв сільськогосподарських культур, підвищенням продуктивності свійських тварин.

Мічурінське вчення розвивалося в боротьбі проти лженаукових напрямків біології — вейсманізму, менделізму, морганізму.

Сприймаючи все краще з теорії розвитку (еволюції) органічного світу, розробленої в працях Ламарка, Дарвіна, Руля, Тімірязєва, Мечнікова і інших корифеїв біології, керуючись теорією марксизму-ленізму, І. В. Мічурін, його учні і послідовники розвинули ряд теоретичних положень сучасної біології і заклали основи

нового етапу — етапу радянського творчого дарвінізму.

Новою віхою в подальшому розвитку мічурінського напрямку в біології була відома сесія Всесоюзної академії сільськогосподарських наук ім. В. І. Леніна (1948 р.).

Вчені Харківського університету, кафедри біологічного факультету і відділу науково-дослідницького інституту біології після 1948 року провели велику роботу по впровадженню і розвитку мічурінських ідей як в учбовій, так і в науковій роботі.

Цікаві і плідні дослідження з вегетативної гібридизації і живлення рослин проведені науковим колективом кафедр фізіології рослин, дарвінізму і генетики.

Гідробіологи і генетики успішно провадять роботу по акліматизації і гібридизації в умовах Харківської області нових форм риб дубових і тутових шовкопрядів.

Співробітники ботанічних і зоологічних кафедр прийняли за дослідження, які провадяться на обласній станції, по випробуванню системи обробки ґрунтів, запропонованої колгоспним вченим Т. С. Мальцевим.

На кафедрах факультету фізіології і біохімії тварин і інш. успішно розробляються важливі проблеми сучасної біологічної науки.

Центральний Комітет партії закликає вчених нашої країни не зупинятися на досягнутому, безупинно рухати радянську науку вперед, не відмежуючись при цьому від досвіду і досягнень світової науки.

В ці дні на кафедрах і вчених радах почалося широке обговорення планів і тематики наукових досліджень на наступну, шосту п'ятирічку.

Біологи Харківського університету, розробляючи напрямки і проблеми наукової тематики на нову п'ятирічку, керуються плідними мічурінськими ідеями, тісніше пов'язують свою дослідницьку роботу з усе зростаючими потребами сільськогосподарського виробництва і медицини.

Новий склад комітету ЛКСМУ університету

Відбулося перше засідання новообраного комітету ЛКСМУ.

Обов'язки серед членів комітету розподілені таким чином: Н. Корж — секретар комітету, В. Байбіков — заступник секретаря, Л. Кучина — оргсектор, Ю. Нестеренко, М. Воробйов, В. Ковальова — учбово-виховний сектор, Г. Сивоконь — науковий сектор, Г. Ключева, Н. Косминіна — культмасовий сектор, Ю. Калініченко і Широкопад — шефський сектор, Л. Єна — сектор преси, Д. Койнова — політиковиховний сектор по гуртожитках, Л. Орніч — оборонний сектор, І. Лазинський — фізкультурний сектор.

НА ХІ ЗВІТНО-ВИБОРЧІЙ КОМСОМОЛЬСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Відбулася ХІ звітно-виборча конференція комсомольської організації ХДУ. Вона підсумувала роботу комсомольської організації за минулий учбовий рік, викрила недоліки в діяльності Комітету ЛКСМУ і факультетських організацій, накреслила шляхи дальшого піднесення роботи.

УЧОВО-ВИХОВНА РОБОТА

В своїй діяльності комітет комсомолу керувався метою поліпшити учбовий процес, підвищити успішність, виховати любов до своєї професії, приділяючи основну увагу підготовці кваліфікованих викладачів для середньої школи. Для цього були проведені тематичні комсомольські збори на тему «Я буду педагогом», «Моя майбутня професія» та ін. В групах провадилися «літучки», на яких комсомольці гостро критикували порушників дисципліни, а також студентів, що мали академічну заборгованість або погано готувалися до семінарів.

Комітет комсомолу, бюро комсомольських організацій факультетів постійно цікавилися складанням позааудиторного читання, написанням курсових і дипломних робіт, під час екзаменів систематично освітлювався хід екзаменаційної сесії. Внаслідок цього весняна сесія 1955 учбового року проведена з кращими наслідками, ніж в 1954 році. Серйозна робота проведена з п'ятикурсниками, але ми все ще не домоглися, щоб всі випускники поїхали за призначенням.

Слід відмітити, що академсектор комітету комсомолу мало вжив актив факультетів формам і методам академічної роботи. Члени академсектора зводили свою роботу головним чином до реєстрації студентів-боржників. Члени комітету т.т. Володіна, Шулятикова, Рубан недостатньо контролювали роботу груп, мало там бували.

Проректор по учбовій частині доц. Махінко відзначив, що комітет ЛКСМУ слабо провадить роботу по вихованню у студентів любові до майбутньої професії — професії педагога. Комсомольська організація допомагаючи відстаючим не вживає необхідних заходів проти ледарів і порушників дисципліни. Комсомольське бюро слабо контролює самостійну роботу студентів, мало приділяють уваги вивченню іноземних мов.

Комітет комсомолу надавав серйозного значення роботі в гуртожитках, але і тут не все зроблено. Члени комітету недосить займалися питанням поліпшення побуту студентів. Не домоглися задоволення їх побутових потреб. В гуртожитку по проспекту Леніна, 20 не якісно зроблено ремонт, погано працює буфет. В гуртожитку на Шатилівці відсутня вода на III і IV повер-

хах, не задовольняє також і санітарний стан багатьох кімнат.

НАУКОВА РОБОТА

Звітний рік характеризується поживанням гурткової роботи. Особлива увага приділялась роботам, пов'язаним з виробництвом і сільським господарством. Університет одержав біля половини перших премій на міському огляді студентських наукових праць. Добре працювали громадсько-політичні і філософські гуртки на історичному і економічному факультетах, одіак на інших факультетах ці гуртки не працювали або працювали слабо, часто дублюючи семінари. Слабо працювали гуртки середньої історії та гідрогеології, не включився в роботу СНТ радіофізичний факультет. Тов. Шмеркович в своєму виступі звернув увагу на слабу методичну роботу в гуртках СНТ. Деякими гуртками керують некваліфіковані викладачі, теми робіт часто нецікаві і не завжди актуальні.

ШЕФСЬКА РОБОТА

Колектив університету провів значну роботу в підшефних організаціях. На будівництві університету, в гуртожитках будівників. Читали лекції і доповіді, давали концерти в колонії імені Горького і інших підшефних організаціях, в дитячому будинку інвалідів Померки. Але робота ця ще недостатня, основним недоліком є мала кількість піонервожатих, поганих їх підбір. Велику трудову допомогу надала комсомольська організація колгоспам. Про хорошу роботу наших студентів говорять численні відзиви. ОК ЛКСМУ нагородив комсомольську організацію університету почесною грамотою. Однак ще слабкий зв'язок комсомольських бюро факультетів з комсомольськими організаціями підшефних колгоспів.

Зупинившись на оборонно-спортивній роботі, доповідач відзначив, що і в цій галузі є ще багато недоліків. Університет знизив спортивні наслідки. Комітет комсомолу, бюро факультетів, кафедра фізичного виховання слабо займаються виробництвом нових рекордсменів, незадовільно працює секція новаків.

КУЛЬТУРНО-МАСОВА РОБОТА

Культурно-масова робота комітету комсомолу була спрямована на розширення культурного світогляду студентів, залучення їх в гуртки художньої самодіяльності, на організацію дозвілля. В цьому напрямі комітет досяг певних успіхів. На сьогодні гуртки художньої самодіяльності охоплюють близько 1000 студентів. Гуртками керують кваліфіковані спеціалісти, заняття в них проходять за встановленим графіком.

Але культсектори комсомольських факультетських бюро недостатньо контролювали роботу гуртків, а члени комітету комсомолу товариші Бараболя і Мороз зовсім не контролювали роботу факультетських комсомольських бюро. Істотним недоліком є і те, що комітет комсомолу дуже мало приділяв уваги питанню культурного обслуговування будівників університету. За звітний період було дано всього 3 концерти.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ

В цьому році значно покращала організаційна робота.

Але окремі групи все ще слабо провадять індивідуальну роботу зі студентами, не прагнуть до створення дружнього комсомольського колективу. Так, в 33 групі фізмату (секретар тов. Юдицька) з вересня 1954 по березень 1955 р. не було проведено жодного цікавого міроприємства. Звітно-виборчі збори комсомольських організацій факультетів, курсів і груп, які нещодавно відбулися, показали, що на хімічному, філологічному, географічному та факультеті іноземних мов слабо розвинута критика, мало уваги приділяється академічній роботі.

Комітет комсомолу недостатньо працює зі своїм активом, погано знає його, не серйозно займається розстановкою кадрів. Часто секретарі комсомольських бюро факультетів підмінюють роботу членів бюро, чим глушать ініціативу і тормозять роботу. Комітет комсомолу зобов'язаний втягти в громадську роботу якомога більше членів ВЛКСМ, сприяти їх зростанню, домогтися, щоб жоден комсомолец не залишився поза громадською діяльністю. Мають місце недоліки в справі обліку комсомольців і сплати членських внесків, збереження комсомольських квитків. За звітний період за втрату комсомольських квитків було винесено 5 доган. Незадовільно працюють сектори обліку комсомольських бюро філологічного та хімічного факультетів.

Гострій критиці піддав роботу комітету секретар Держинської РК комсомолу тов. Федченко. Він вказав, що комітет слабо знає про діяльність комсомольських бюро факультетів, несвоєчасно проходять збори, недостатньо організована боротьба з аморальними вчинками. В комітеті погано налагоджено облік комсомольців: 22 комсомольці, що вибули з університету, не знялись з обліку.

Конференція прийняла розгорнуте рішення, спрямоване на піднесення усієї комсомольської роботи в університеті.

ВЕЛИКИЙ ПЕРЕТВОРЮВАЧ ПРИРОДИ

До сторіччя з дня народження І. В. МІЧУРИНА

МІЧУРИНСЬКЕ ВЧЕННЯ ПРО ГІБРИДИЗАЦІЮ РОСЛИН

Сторіччя з дня народження І. В. Мічуріна широко відзначається не тільки в нашій країні, але і далеко за її межами численними послідовниками чудового оригінального нових рослинних форм. Особливо вимогливо перевіряють в ці дні напрямки і результати своєї роботи біологи і спеціалісти сільськогосподарства. Мічуринської ідеї і запобігати кличуть нас до напруженої творчої праці по перетворенню ще не освоєних скарбів природи нашої великої Батьківщини.

Працюючи в галузі плодоводства, І. В. Мічурін розробив методи перебудовування живих організмів, які зараз широко застосовуються в різних галузях біологічних і сільськогосподарських наук.

Центральне місце серед мічуринських методів займає гібридизація. Після багатьох років безрезультатного застосування теорії Греля, І. В. Мічурін прийшов до висновку, що відносно швидко і корінна перебудова природи організму рослини можлива при збагаченні його спадковості шляхом гібридизації.

І. В. Мічурін, не вперше застосував схрещування для виведення нових форм рослин. Починаючи з другої половини XVIII ст. роботи по гібридизації рослин проводяться багатьма дослідниками.

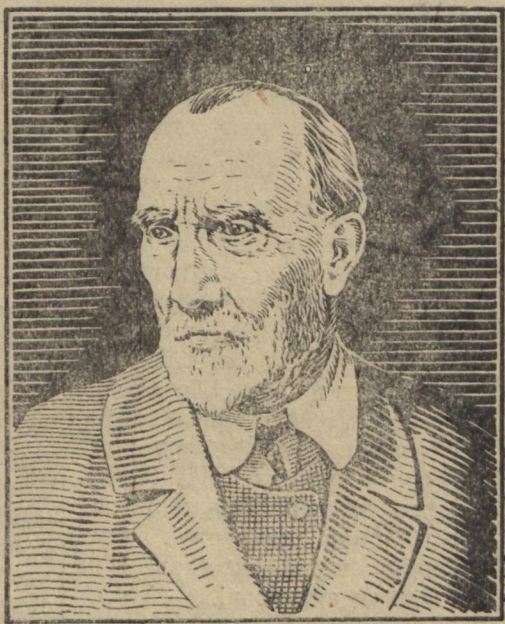
І все ж саме І. В. Мічуріна ми можемо по праву назвати творцем вчення про гібридизацію рослин. Одним з важливіших відкриттів Мічуріна є розробка методів цілеспрямованої зміни спадковості вихідних форм для схрещування і особливо одержаних гібридів.

Сміливо застосовуючи, крім міжсортної, і віддалену, міжвидову і навіть міжродову гібридизацію, І. В. Мічурін розробив методи подолання несхрещуваності окремих форм: це мічуринські методи вегетативного зближення, методи посередника, метод застосування змішування пилку.

Результатом глибокого розумін-

вчених, біологів і агрономів-мічуринців.

Крім спеціальних науково-дослідних установ, роботами по перетворенню рослин і тварин шляхом гібридизації займаються багато наукових колективів вузів нашої країни. В нашому університеті на кафедрі дарвінізму і генетики вже ряд років ведуться дослідження з вегетативної та статевий гібридизації рослин родини пасльонових. Під керівництвом доц. М. П. Воловика провадиться робота по міжпородній гібридизації і спрямованому вихованню кролів. З 1950 р. в науково-дослідницькому інституті біології, а пізніше на кафедрі дарвінізму і генетики провадиться робота по міжвидовій і міжродовій гібридизації шовкопрядів. Зараз вже одержані плоди гібридизації між диким і свійським тютюном шовкопрядами, а також між китайським дубовим і усурійським шовкопрядами, причому другий гібрид вдалося нам одержати вперше під впливом акліматизації усурійського шовкопряда на Україні.

І. В. Мічурін.

ня закономірностей онтогенеза рослин, закономірностей домішування ознак у гібридів, результатом величезної першої праці є величезний підсумок життя І. В. Мічуріна: 350 нових сортів плодів і ягідних рослин. Переважна більшість цих форм введена шляхом гібридизації і дальшого управління розвитком гібридів.

Розвиваючи мічуринські принципи перетворення природи організмів на користь людини, в нашій країні зараз працює великий загін

Беручи участь у всенародній справі перетворення природи нашої Батьківщини, біологи і агрономи-селекціонери пам'ятають слова Мічуріна про те, що «...рослина і тварина повинні бути більш продуктивними, більш витривалими, більш відповідними потребам цього нового життя. Але можливо тільки на основі всемогутньої техніки і всемогутньої селекції».

В. ШАХБАЗОВ
канд. біолог. наук

На честь ювілею І. В. Мічуріна

В день сторіччя з дня народження великого оригінального нових форм рослин 27 жовтня на біологічному факультеті відбулося об'єднане засідання Вченої ради біологічного факультету, викладацького і студентського колективів факультету, науково-дослідницького інститу-

ту біології та біологічної секції Харківського відділення Всесоюзного товариства для розповсюдження політичних і наукових знань. З доповіддю «100 років з дня народження І. В. Мічуріна» виступив доцент, кандидат біологічних наук М. П. Воловик, доповідь на тему

«Мічуринські принципи в агрофізіології» зробив професор, доктор біологічних наук Г. К. Самохвалов.

На ювілейне засідання були запрошені біологи і спеціалісти сільськогосподарства з інших підприємств Харкова.

І. ПЕТРЕНКО.

Новий відділ музею дарвінізму

Колективом співробітників музею дарвінізму до сторічного ювілею з дня народження І. В. Мічуріна організується новий відділ музею — радянського творчого дарвінізму. В цьому відділі представлені основні положення передової мічуринської біології.

В розділі «Організм і середовище» в історичній послідовності відображені теоретичні положення корифеїв біологічної науки: Ламарка, Руд'є, Тімірязєва, Павлова, Сеченова, Мічуріна. Закономірності діалектичної єдності організму і середовища ілюструються рядом цікавих експозицій з світу тварин і рослин. Ряд експозицій присвячені важливішому питанню агробіологічної науки — стадійному розвитку рослин і тварин.

В розділі, «Спадковість і її мінливість» широко ілюстровані роботи І. В. Мічу-

ріна, що розкривають закономірності цих важливих життєвих явищ.

Експозиції з історії виведення ренета бергамотного, груші Бере, зимової Мічуріна і інших чудових сортів і форм підтверджують глибоку науковість мічуринських принципів і неспроможність реакційних уявлень вейсманізму-менделізму.

У відділі експоновані також методи управління формотворювальними процесами у тварин і рослин.

Ряд експозицій і стендів присвячені успіхам радянських селекційних робіт.

Студентам і викладачам університету цікаво буде ознайомитися з новим відділом музею дарвінізму.

А. ЛЕМБЕРСЬКА,
науковий співробітник
музею дарвінізму.

В наукових гуртках біофаку

20 жовтня на біологічному факультеті, в великій аудиторії ім. Мечнікова відбулося об'єднане засідання студентських наукових гуртків дарвінізму, зоології хребетних, зоології безхребетних, гідробіології і ентомології. Це об'єднане засідання було організоване кафедрою дарвінізму і генетики і присвячене 100-річчю з дня народження І. В. Мічуріна. З коротким вступним словом на засіданні виступив завідувач кафедрою дарвінізму і генетики доцент Воловик, про основні мічуринські принципи і методи розповів доцент Шахбазов, потім в коротких змістовних доповідях студенти висвітлили різні сторони чудового життя і діяльно-

сті І. В. Мічуріна. В доповіді «Як Ленін відкрив Мічуріна», студентка Г. Колодяжна розповіла про те, як в 1921—1922 р. в період громадянської війни і економічної розрухи, В. І. Ленін писав: «Досвіди по одержанню нових культур рослин мають величезне державне значення», і особисто давав вказівки, як забезпечити розвиток робіт Мічуріна і поширення його розсадника. Доповідь А. Шевченка була присвячена мічуринським методам управління розвитком рослин, Є. Лісовенко розповіла про втілення вчення І. В. Мічуріна в тваринництво.

Г. ПОКОСЕНКО,
голова гуртка дарвінізму.

КОРИФЕЙ БІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Науковий шлях І. В. Мічуріна — шлях дарвінізму. Однак мічуринське вчення не просто продовження вчення Дарвіна, а новий, вищий етап в розвитку біологічної науки — етап радянського творчого дарвінізму. Якщо Дарвін довів еволюцію органічних форм, то І. В. Мічурін більш глибоко розкрив суть еволюційного процесу і розробив засоби планомірного управління ним в інтересах людини.

Багаторічна наукова діяльність І. В. Мічуріна проходила в різних соціально-економічних умовах. В дореволюційній Росії праця талановитого вченого не зустрічала підтримки ні з боку офіційної науки, ні з боку царського уряду.

Згадуючи своє становище до революції, І. В. Мічурін писав: «Весь шлях мій до революції був висланий осміянням, занедбанням, забуттям...». Про роботи Мічу-

ріна говорили тоді як про витівку, а найцінніші гібриди Мічуріна оголошували «незаконнонародженими».

Тільки після Великої Жовтневої соціалістичної революції Мічурін зміг розвинути плідотворну наукову діяльність, домогтися величезних успіхів у перетворенні природи рослин і своїми відкриттями зробив переворот у біологічній науці, вказав їй нові творчі шляхи. «Ми повинні знищити час і викликати в життя істоти майбутнього» — говорив Мічурін — яким для своєї появи треба було б чекати віки». Такий революційний дух мічуринського вчення. В цьому полягає одна з якісних різниць мічуринського вчення від класичного дарвінізму.

Мічуринське вчення в його сучасному вигляді є струнка система знань про закони розвитку організмів, про способи планомірного створення нових сортів рослин і по-

від тварин. До 1935 року Мічуриним було виведено понад 300 нових сортів плодоягідних культур, а в мічуринському розсаднику нараховувалося понад 125 тис. гібридів, з яких пізніше було виведено ще понад 50 цінних сортів.

В дарвінівський період розвитку біологічної науки весь селекційний процес в рослинництві і тваринництві зводиться до відшукування існуючих, вже готових, створених самою природою, потрібних, корисних людині відхилень. Тому успіх селекційної роботи залежав від випадку, від вдалої нахідки. Мічурін довів, що створення потрібних для людини органічних форм не повинно залежати від випадку, від вдалої нахідки. «Ми не можемо чекати милостей від природи, взяти їх у неї — наше завдання».

Великий перетворювач природи І. В. Мічурін відкрив

закони, які керують спадковістю та її мінливістю. Знання цих законів дозволяє планомірно управляти не тільки появою корисних початкових ухилень, але і всім далішим процесом створення потрібних людині органічних форм.

Вороги мічуринського вчення — менделісти-морганисти намагалися довести, що встановлені Мічуриним закономірності дійсні тільки по відношенню до плодів рослин. Практика рослинництва і тваринництва, де зараз широко впроваджується мічуринське вчення, а також численні дослідження вчених показують, що мічуринське вчення має загальнобіологічне значення. Встановлені вченим закономірності в однаковій мірі стосуються як рослинного, так і тваринного світу. Ось чому зараз неможливо розробити будь-яку проблему на рівні сучасності ні в галузі рослинни-

цтва, ні в галузі тваринництва, не використовуючи мічуринське вчення за основу.

Завдання зараз полягає в тому, щоб в інтересах нового торжества комунізму в нашій країні більш широко і творчо застосовувати мічуринське вчення про революційне перетворення живої природи з врахуванням потреб практики сільськогосподарства.

Вчені університету, і перш за все біологічного факультету, повинні не тільки широко використовувати мічуринське вчення за основу при розв'язанні наукових проблем, але і творчо його розвивати.

М. ВОЛОВИК,
доцент, канд. біолог. наук.

І. МАНАКОВ,
доцент, канд. сільськогосподарських наук.

Редактор Г. Попов.